

Василь Романко

студент гр. 411,

Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, м. Чернівці

Науковий керівник: к.е.н., доцент Наталія Ковальчук

ПРОБЛЕМАТИКА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Ефективність діяльності підприємств в Україні вимагає залучення інвестиційних коштів. Враховуючи науково-технічний прогрес, підприємствам необхідні інвестиції для виведення та розширення основних фондів і виробничих потужностей. Тому дослідження теоретичних і практичних проблем у сфері інвестиційної діяльності залишається дуже актуальним. На жаль, тепер проблема зрозуміла, тому що необхідно з високою достовірністю та точністю підтверджувати показники інвестиційної ефективності, оскільки великі відхилення між прогнозами та фактичними результатами можуть призвести до втрати запланованого доходу та інвестованого капіталу [1].

При виборі інвестиційного проекту враховується критерій оцінки його ефективності, але правильніше комплексно аналізувати всі характеристики проекту. При аналізі ефективності інвестиційних проектів часто використовують такі показники:

- дисконтований термін окупності інвестицій;
- індекс доходу від інвестицій;
- чиста приведена вартість інвестицій;
- внутрішня швидкість заднього ходу тощо.

Однак, коли є розрахунки, можливі розбіжності між показниками. Тому виникає проблема вибору та пріоритетності показників ефективності інвестиційного проекту [2].

Аналізуючи сутність, переваги та недоліки найбільш поширених методів оцінки ефективності інвестиційних проектів, виділяють типові помилки, що виникають при розрахунку показників ефективності:

- невиправдано завишаються ціни та попит на продукцію, що випускається;
- не враховуються сезонні коливання продажів або затримки платежів;
- учасники проекту іноді забувають про початкову і подальшу потребу в оборотних коштах.
- при визначенні величини інвестиційних витрат замість показника чистого капіталу використовується величина потреби в оборотних коштах, отже, короткострокові зобов'язання не враховуються;
- розрахунок необхідної рентабельності може бути методологічно некоректним, а величина ставки дисконту для проекту може бути заниженою;
- період реалізації капітальних вкладень не завжди відповідає циклу розвитку товару на цьому ринку.

Для вирішення цієї проблеми рекомендується використовувати багатокритеріальні методи оцінки, особливо метод ідеальних балів.

Суть методу полягає в знаходженні точки, найбільш близької до ідеального розв'язку задачі, тобто до інвестиційного проекту з ідеальними показниками ефективності за заданих умов. Вибір між альтернативними проектами здійснюється на основі рейтингу.

Порівняння інвестиційної ефективності інвестиційних проектів з кожним показником є основою для розрахунку підсумкового показника рейтингової оцінки, умовний показник – найкращий результат за всіма порівняльними показниками.

Таким чином, визначення економічної ефективності інвестиційних проектів є найважливішим і найскладнішим етапом передінвестиційних досліджень. Умови повернення вкладених коштів залежить від того, наскільки об'єктивною і повною буде оцінка, і наскільки правильно визначені наступні кроки, пов'язані з тим чи іншим проектом.

Отже, використання багатокритеріального підходу, особливо методу ідеальної точки, дозволяє усунути протиріччя між показниками інвестиційних проектів і вибрати найбільш оптимальний з альтернативних проектів з урахуванням багатьох характеристик проекту.

Список використаних джерел

1. Кавецький В. В. Методичні підходи до оцінювання ефективності інвестицій в окремі групи стейкхолдерів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 1. С. 27–33.
2. Микитюк П., Микитюк Ю., Завитій Я. Дослідження концепції організації проектування та оцінка факторів формування економічної ефективності інвестиційних проектів. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 3. С. 169-182. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.03.169>